

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

- Avsec, S., Jagiełło-Kowalczyk, M. & Żabicka, A. (2022). Enhancing Transformative Learning and Innovation Skills Using Remote Learning for Sustainable Architecture Design. *Sustainability Teaching Tools in the Digital Age*, 14, 3928. <https://doi.org/10.3390/su14073928>.
- Bansal, G., Mitchell, A. & Li, D. (2024). A Panel Report on Higher Education in the Age of AI from the Perspective of Academic Leaders in the Midwest US. *Communications of the Association for Information Systems*, 54(1), 12.
- Demartini, C. G., Sciascia, L., Bosso, A. & Manuri, F. (2024). Artificial Intelligence Bringing Improvements to Adaptive Learning in Education: A Case Study. *Sustainability*. 16(3):1347. <https://doi.org/10.3390/su16031347>.
- Essien, A., Bukoye, O. T., O'Dea, X., & Kremantzis, M. (2024). The influence of AI text generators on critical thinking skills in UK business schools. *Studies in Higher Education*, 1–18. <https://doi.org/10.1080/03075079.2024.2316881>.
- Huang, C. W., Coleman, M., Gachago, D. & Van Belle, J. P. (2023). Using ChatGPT to Encourage Critical AI Literacy Skills and for Assessment in Higher Education. In *Annual Conference of the Southern African Computer Lecturers' Association*. Cham: Springer Nature Switzerland. 105-118. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs3919524/v1>.

***ЗАКУРДАЄВА Ольга Володимирівна,
ЛАХМОТОВА Юлія Валеріївна***

NEUROPEDAGOGICAL STRATEGIES FOR DEVELOPING CRITICAL THINKING IN INTERCULTURAL COMMUNICATION (BASED ON CHINESE LANGUAGE MATERIAL)

In the 1980s, a new educational field known as neuropedagogy emerged. This interdisciplinary domain integrates insights from neuroscience (including neuropsychology, neurophysiology, and neurobiology), didactics, and psychology. Its primary focus is on studying brain functioning and applying these findings to enhance the effectiveness of teaching and learning processes (Lakhmotova et al., 2024).

In the 21st century the use of neuropedagogy in education is becoming increasingly popular and is considered by many experts as a revolution in education. The results of research on brain activity became the subject of scientific articles devoted to the teaching of foreign languages, which allowed a new look at education, the student's personality, motivation to learn foreign languages and the acquisition of language competence (Lakhmotova et al., 2024).

The left hemisphere of the brain is the center of analytical thinking, language and logic. The right hemisphere is responsible for synthetic thinking. It reflects the possibilities of our imagination and creativity. Using the right hemisphere, we are able to perceive color, images, music and rhythm. When learning new words,

the left and right hemispheres of the brain work in parallel. Verbal information goes to the left hemisphere, and the accompanying image goes to the right. When the two hemispheres work simultaneously during learning a foreign language, certain speech patterns are formed that speed up the process of memorizing and slow down the process of forgetting new words. New vocabulary is fixed in memory, and then automatically and naturally used in speech.

Lototska and Pasichnyk (2020) discuss the peculiarities of learning a foreign language. Learning a foreign language is considered a great exercise for the brain. Until recently, learning foreign languages was considered a privilege of the younger generation, but in the last few years there has been an increase in interest in learning foreign languages among representatives of the older generation. The middle generation (students) prefer cognitive learning, are more creative in communication.

In the Chinese context, critical thinking is often understood as a balanced process that combines analytical reasoning with cultural values such as harmony and collective well-being. From a neuropedagogical perspective, the development of critical thinking in intercultural communication can be enhanced by taking into account the brain's functioning, individual learning styles, and emotional responses. This approach involves the ability to question assumptions, evaluate evidence, and consider multiple perspectives, while simultaneously respecting cultural norms and social relationships. By integrating insights from neuroscience, educators can create learning environments that support both cognitive development and cultural sensitivity (Tan, 2018).

Moreover, the traditional emphasis of the Chinese educational system on high-stakes examinations has often led to prioritizing test results rather than the development of higher-order thinking skills (Zhang, 2023). However, recent educational reforms have started to highlight the importance of cultivating creativity, problem-solving abilities, and independent thinking (Luo, 2023; Wang, 2021). Within this changing context, critical thinking in China is increasingly viewed as a complementary skill to traditional learning, helping students apply their knowledge in more innovative and practical ways.

Neuropedagogical strategies for developing critical thinking in intercultural communication, combine insights from neuroscience with pedagogical practices to enhance both cognitive and cultural competence. This approach is based in the understanding that learning is most effective when it aligns with how the brain processes, stores, and applies information.

In the context of Chinese language learning, critical thinking involves not only analytical skills but also sensitivity to cultural values such as harmony, hierarchy, and collective identity. Neuropedagogy supports this by considering factors such as hemispheric brain functions, memory systems, emotional engagement, and individual learning styles. For example, incorporating visual, auditory, and contextual stimuli can activate multiple neural pathways, improving comprehension and retention of complex linguistic and cultural concepts.

One effective strategy is the use of authentic materials — such as idioms (chengyu “画蛇添足”(huà shé tiān zú)), dialogues the frequent use of indirect expressions such as “你看...” (nǐ kàn...) or “可能吧” (kěnéng ba) — help learners understand pragmatic nuances and develop sensitivity to intercultural communication styles), and cultural texts (including proverbs (“入乡随俗” — rù xiāng suí sú, further promote critical reflection on cultural norms and values— which encourage learners to interpret meaning beyond literal translation). This stimulates higher-order thinking by requiring analysis, comparison, and evaluation. Additionally, problem-based learning tasks, such as interpreting culturally specific situations or resolving intercultural misunderstandings, activate executive brain functions related to reasoning and decision-making.

Emotional engagement also plays a crucial role. Neuropedagogical approaches emphasize creating a low-stress, supportive learning environment, as stress can inhibit cognitive flexibility and critical thinking. Activities that promote discussion, reflection, and collaboration help students build confidence and engage more deeply with the material.

Furthermore, intercultural communication tasks — such as role-playing or debates — encourage learners to consider multiple perspectives while respecting cultural norms. This aligns with the neuropedagogical principle of integrating cognition and emotion, allowing students to develop both intellectual and social awareness.

Overall, neuropedagogical strategies provide a holistic framework for fostering critical thinking in Chinese language education. By integrating brain-based learning principles with cultural and linguistic content, educators can better support students in developing analytical skills, intercultural competence, and the ability to apply knowledge in real-world contexts.

References:

1. LAKHMOTOVA, Y., SADOVETS, O., ORLOVSKA, O., MARTYNYUK, O., MYROSHNYCHENKO, V., & LEBEDIEVA, L. (2024). Distance Learning of a Foreign Language in the Context of Neuropedagogical Factors. *BRAIN. Broad Research In Artificial Intelligence And Neuroscience*, 15(1), 105-121. Retrieved from <https://brain.edusoft.ro/index.php/brain/article/view/1493>
2. Lototska, A. & Pasichnyk, O. (2020). Orhanizatsiya dystantsiynoho navchannya v shkoli [Organization of distance learning in school] *Smart osvita*. -37 p.
3. Tan, C. (2018). Confucius. *International handbook of philosophy of education*, 91-101.
4. Zhang, W. (2023). Exploring Whole-Person Education Reform From rincipals Perspective on High-Stakes Testing. *International Journal of Educational Reform*, 10567879231187417.

5. Wang, Y.-P. (2021). Effects of Online Problem-Solving Instruction and Identification Attitude Toward Instructional Strategies on Students' Creativity. *Frontiers in Psychology*, 12, 771128.

ЗАРЕМСЬКА Іванна Мечиславівна

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ КУРСУ «ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ»

Розвиток критичного мислення здобувачів вищої освіти на заняттях із курсу «Іноземна мова за професійним спрямуванням» («English for Specific Purposes» (ESP)) передбачає цілеспрямовану інтеграцію когнітивних умінь із іншомовною комунікативною компетентністю здобувачів освіти, що забезпечує не лише засвоєння професійно орієнтованої лексики, а й формування здатності до аналітичного, рефлексивного та аргументованого мислення. У цьому контексті іншомовна діяльність виступає не лише інструментом комунікації, але й засобом когнітивного розвитку, оскільки вимагає від здобувача вищої освіти свідомого опрацювання змісту, структури та логіки висловлювання.

Зокрема, аналізуючи професійно значущі проблеми іноземною мовою, студент змушений виходити за межі автоматизованих мовленнєвих шаблонів і активізувати вищі рівні мислення, пов'язані з інтерпретацією, оцінюванням та синтезом інформації. Такий процес сприяє глибшому осмисленню семантичних відтінків, точнішому добору лінгвістичних засобів і усвідомленню причинно-наслідкових зв'язків у професійному дискурсі. Відтак, інтеграція критичного мислення в ESP-навчання забезпечує не лише підвищення мовної компетентності, але й розвиток здатності до аргументованого прийняття рішень у фаховій сфері [1].

Розглянемо особливості розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти на заняттях із курсу «Іноземна мова за професійним спрямуванням» на прикладі імплементації проблемно-орієнтованого навчання.

Безсумнівно, проблемно-орієнтоване навчання у викладанні ESP — це перехід від моделі «накопичення знань» до моделі «застосування знань у ситуації невизначеності». У контексті вищої освіти це дозволяє подолати розрив між академічною теорією та реальною професійною практикою [2;3].

На наш погляд, однією із найефективніших методик реалізації проблемно-орієнтованого навчання є модель, яку в науково-методичній літературі прийнято називати «маастрихтською моделлю» або «моделлю семи

Vasyl Demchyna Project management of the implementation of intelligent transport systems for the safe regulation of logistics flows	Демчина Василь Управління проектами впровадження інтелектуальних транспортних систем для безпечного регулювання логістичних потоків	86
Iryna Dorozh Formation of critical thinking of primary school students through personally oriented learning technologies	Дорож Ірина Формування критичного мислення здобувачів початкової освіти засобами особистісно орієнтованих технологій навчання	90
Anna Drahonenko Critical thinking within the study of criminal law disciplines	Драгоненко Анна Критичне мислення у межах вивчення кримінально-правових дисциплін	94
Du Jingyi Forward thinking in art education: how visual perception shapes the creative potential of the student	Ду Цзіні Перспективне мислення в мистецькій освіті: як візуальне сприйняття формує творчий потенціал здобувача	97
Svitlana Dubenko Analytical approaches to assessing the risks of Ukraine's energy security in the context of systemic threats	Дубенко Світлана Аналітичні підходи до оцінки ризиків енергетичної безпеки України в умовах системних загроз	100
Mykola Dubinka Critical thinking as an educational outcome and professional guideline for the activities of a teacher at a higher education institution	Дубінка Микола Критичне мислення як освітній результат і професійний орієнтир діяльності викладача закладу вищої освіти	103
Mykyta Zhurenko Critical thinking as an important component of the digital competence of future computer science teachers	Журенко Микита Критичне мислення як вагомий складник цифрової компетентності майбутніх учителів інформатики	107
Olena Zabolotnia Developing critical thinking among teachers and students of a scientific lyceum	Заболотня Олена Розвиток критичного мислення вчителів та учнів наукового ліцею	110
Olha Zakurdaieva, Yuliia Lakhmotova Neuropedagogical Strategies for Developing Critical Thinking in	Закурдаєва Ольга, Лахмотова Юлія Нейропедагогічні стратегії розвитку критичного	113

Intercultural Communication (Based on Chinese Language Material)	мислення в міжкультурній комунікації (на основі китайськомовного матеріалу)	
Ivanna Zaremska Development of critical thinking of higher education students in classes on the course "Foreign Language for Professional Purposes"	Заремська Іванна Розвиток критичного мислення здобувачів вищої освіти на заняттях із курсу «іноземна мова за професійним спрямуванням»	116
Dmytro Zdebskyi Critical thinking as a professional competence of a polygraph examiner	Здебський Дмитро Критичне мислення як професійна компетентність поліграфолога	119
Nataliia Zelisko Critical thinking as a tool for validating business models in the digital environment	Зеліско Наталія Критичне мислення як інструмент валідації бізнес-моделей у цифровому середовищі	122
Roksoliana Zozuliak-Sluchykh The role of critical thinking in the professional training of future social professionals	Зозуляк-Случик Роксоліана Роль критичного мислення у професійній підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери	127
Maryna Kabysh Development of critical thinking in higher education institutions in Ukraine	Кабиш Марина Розвиток критичного мислення у закладах вищої освіти України	129
Olha Kalyta-Vlasiuk, Mariia Holubieva Developing critical thinking among future environmental professionals in higher education institutions in France	Калита-Власюк Ольга, Голубєва Марія Розвиток критичного мислення майбутніх фахівців з екології в закладах вищої освіти Франції	131
Yuliia Kaliuzhna Films as an immersive method of learning and shaping creative thinking in political science students	Калюжна Юлія Фільми як імерсивний метод навчання та формування креативного мислення студентів-політологів	135
Viktor Kasianchuk Comparative effectiveness of traditional rehabilitation and VR\AR technologies	Касянчук Віктор Порівняльна ефективність традиційної реабілітації та VR\AR технологій	140
Yuliia Kerpatenko Critical and creative thinking: teaching higher education students to analyze information from	Керпатенко Юлія Критичне та креативне мислення: навчання здобувачів закладів	143